

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตความรับผิดชอบของศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 4 มีวิธีการดำเนินการวิจัย ต่อไปนี้

3.1 ขอบตกลงเบื้องต้นของการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตความรับผิดชอบของศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน เขตที่ 4 ครั้งนี้

ผู้ศึกษาถือว่า พัฒนากลุ่มตัวอย่างทุกคนให้ข้อมูลด้วยความเป็นจริง โดยปราศจากอคติใด ๆ

3.2 ประชากรเป้าหมาย (Target population)

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้คือ พัฒนกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตความรับผิดชอบของศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 4 จำนวน 10 จังหวัด พัฒนกร 761 คน ตามบัญชีอัตรากำลังบุคคล กองการเจ้าหน้าที่ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ. 2537

3.3 กลุ่มตัวอย่าง (Sampling)

กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบพหุวิธี (Multi-Stage Random Sampling) และประมาณค่าโดยใช้สูตร Taro Yamane, 1967 (อ้างใน สำเร็จ จันทรสุวรรณ และ สุวรรณ บัวทวน, 2536 : 122) ได้จำนวนพัฒนกร 262 คน ซึ่งเป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด เชื่อมั่นได้ว่า สัดส่วนจากกลุ่มตัวอย่างแตกต่างจากประชากรทั้งหมด ไม่เกิน 5%

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Nd^2}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากรทั้งหมด

d = ค่าสัดส่วนจากตัวอย่างแตกต่างไปจากค่าสัดส่วน

ของประชากร ไม่เกิน 0.05 หรือ 5% ($d = 0.05$)

ดังนั้น ขนาดของตัวอย่างในการศึกษาวิจัย ครั้งนี้ จะมีจำนวนดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{761}{1 + 761 (0.05)^2} \\ &= 262 \quad \text{คน} \end{aligned}$$

ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 1. ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมี 2 เขต คือ

เขต 3 มี 9 จังหวัด และเขต 4 มี 10 จังหวัด สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เขต 4 เป็นพื้นที่ดำเนินการวิจัย เนื่องจากมีจำนวนจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้านมากที่สุดในจำนวน 9 เขตของประเทศไทย กล่าวคือ 10 จังหวัด 120 อำเภอ 16 กิ่งอำเภอ 1,166 ตำบล 12,245 หมู่บ้าน จำนวนประชากร 761 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด ประกอบกับผู้วิจัยเองก็ปฏิบัติงานในพื้นที่ ศพช. เขต 4 จึงเป็นการสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ให้ละเอียดครบถ้วนยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 2. สุ่มตัวอย่างจังหวัดทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตความรับผิดชอบของ ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน ซึ่งมี 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม มาจำนวน 5 จังหวัด โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลากได้จังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่างดังนี้

- 2.1 จังหวัดชัยภูมิ
- 2.2 จังหวัดขอนแก่น
- 2.3 จังหวัดอุดรธานี
- 2.4 จังหวัดหนองคาย
- 2.5 จังหวัดกาฬสินธุ์

จังหวัดทั้ง 5 จากหาลัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้ง 5 จังหวัด โดยวิธีเทียบบัญชี
ไตรยางค์ ดังตาราง

ตารางที่ 1 แสดงถึงจำนวนประชากรทั้งหมดและตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
ชัยภูมิ	74	43
ขอนแก่น	133	77
อุดรธานี	98	56
หนองคาย	64	37
กาฬสินธุ์	84	49
5 จังหวัด	รวม 761	262

ขั้นที่ 3. ทั้ง 5 จังหวัดทำการสุ่มอำเภอเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจนครบจำนวนตาม
สัดส่วน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก
อำเภอ

จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอแก้งคร้อ อำเภอภูเขียว
อำเภอจัตุรัส อำเภอเกษตรสมบูรณ์
จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย อำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอบ้านไผ่ อำเภอพล
อำเภอภูเวียง อำเภอกระนวน อำเภอชนบท อำเภอหนองสอง
ห้อง อำเภอเขาสวนกวาง อำเภอชุมแพ

จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอกุมภวาปี อำเภอหนองหาน

อำเภอบ้านผือ อำเภอเพ็ญ อำเภอบ้านดุง

จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอโพนพิสัย อำเภอบึงกาฬ

อำเภอเซกา อำเภอปากคาด อำเภอพรเจริญ

จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอสมเด็จ อำเภอภุมลาลัย

อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอหนองกุงศรี อำเภอยางตลาด

ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 32 อำเภอ จาก 5 จังหวัด จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 262 คน รายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยแยกรายจังหวัด/อำเภอ

จังหวัด	อำเภอ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
ชัยภูมิ	เมือง	12
	แก้งคร้อ	5
	ภูเวียง	9
	จัตุรัส	9
	เกษตรสมบูรณ์	8
ขอนแก่น	เมือง	14
	บ้านไผ่	14
	พล	9
	ภูเวียง	12
	ชนบท	6
	ชุมแพ	8
	กระนวน	8
	หนองสองห้อง	2
	เขาสวนกวาง	4

ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยแยกรายจังหวัด/อำเภอ (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
อุดรธานี	เมือง	16
	กุมภวาปี	8
	หนองหาน	11
	บ้านผือ	9
	พิบูลย์	8
	บ้านดุง	4
หนองคาย	เมือง	10
	โพนพิสัย	6
	บึงกาฬ	7
	เซกา	6
	ปากคาด	4
	พรเจริญ	4
กาฬสินธุ์	เมือง	13
	สมเด็จ	7
	กมลาไสย	8
	กุฉินารายณ์	9
	หนองกุงศรี	6
	ยางตลาด	6
รวม		262

3.4 สถานที่เก็บข้อมูล

สถานที่เก็บข้อมูล คือ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ 32 แห่ง ใน 5 จังหวัด คือ ชัยภูมิ ขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย และกาฬสินธุ์

3.5 หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ หน่วยงานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นบุคคล คือพัฒนากร

3.6 การวัดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระ (Independent Variables) จำนวน 14 ตัวแปร และตัวแปรตาม (Dependent Variable) 2 ตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) จำนวน 14 ตัวแปร ได้แก่

- 1) อายุ
- 2) รายได้
- 3) การศึกษา
- 4) ประสบการณ์การทำงาน
- 5) ความเข้าใจในวัตถุประสงค์
- 6) ความเข้าใจในหลักการดำเนินงาน
- 7) ความเข้าใจในเนื้อหา
- 8) ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่
- 9) ความพึงพอใจในงาน
- 10) ความเชื่อมั่นในตนเอง
- 11) ความคาดหวังผลประโยชน์
- 12) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
- 13) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
- 14) ความสัมพันธ์กับชาวบ้าน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

1) ความเข้าใจของพัฒนากรเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ หลักการ และเนื้อหาของโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) บทบาทของพัฒนากรที่มีต่อโครงการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

ตัวแปรอิสระ

1) อายุ หมายถึง อายุจริงนับจำนวนเต็มปี โดยแบ่งระดับอายุเป็น 2 ส่วน คือ กลุ่มที่มีอายุน้อย และกลุ่มที่มีอายุมาก แบ่งเกณฑ์การจัดระดับแต่ละกลุ่ม ดังนี้

-กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่มีอายุน้อย ได้แก่ บุคคลที่มีอายุ ตั้งแต่ 23-38 ปี

-กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่มีอายุมาก ได้แก่ บุคคลที่มีอายุ ตั้งแต่ 39-59 ปี

2) การศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดขณะดำรงตำแหน่งพัฒนากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำและระดับการศึกษาสูงแบ่งเกณฑ์การจัดระดับแต่ละกลุ่ม ดังนี้

-กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่มีการศึกษาต่ำ หมายถึง บุคคลที่มีคุณวุฒิ ระดับปวช. หรือ ปกศ. และ ปวส. หรืออนุปริญญา

-กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่มีการศึกษาสูง หมายถึง บุคคลที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรี และปริญญาโท

3) ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งพัฒนากรนับจำนวนเต็มปี แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีประสบการณ์น้อยและกลุ่มที่มีประสบการณ์มาก แบ่งเกณฑ์การจัดระดับแต่ละกลุ่ม ดังนี้

-กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่มีประสบการณ์น้อย หมายถึง การดำรงตำแหน่งพัฒนากร ตั้งแต่ 0-13 ปี

-กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่มีประสบการณ์มาก หมายถึง การดำรงตำแหน่งพัฒนากร ตั้งแต่ 14-34 ปี

4) รายได้ หมายถึง รายได้จากการทำงานในตำแหน่งพัฒนากร ได้แก่ เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง และค่าเช่าบ้าน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีรายได้ต่ำ และกลุ่มที่มีรายได้สูง แบ่งเกณฑ์การจัดระดับ ดังนี้

-กลุ่มที่มีรายได้ต่ำ ได้แก่ บุคคลที่มีรายได้ ตั้งแต่ 5,190 - 13,200 บาท

-กลุ่มที่มีรายได้สูง ได้แก่ บุคคลที่มีรายได้ ตั้งแต่ 13,201 - 31,100 บาท

5) ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ หมายถึง ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งทำการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีอายุ 3-6 ปี ในชนบท ให้ได้รับการเลี้ยงดูให้เจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ใช้ตัวชี้วัดเกี่ยวกับความเข้าใจจากคำถาม จำนวน 6 ข้อ คือ ใช่/ไม่ใช่ ข้อคำถามมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ แบ่งระดับความเข้าใจออกเป็น 2 ระดับ คำถามเชิงบวก ใช่ (1 คะแนน) ไม่ใช่ (0 คะแนน) คำถามเชิงลบ ใช่ (0 คะแนน) ไม่ใช่ (1 คะแนน) โดยมีคะแนนสูงสุด 6 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 1 คะแนน จัดกลุ่มคะแนนออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

-กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่มีความเข้าใจน้อย ได้คะแนนระหว่าง 1-3 คะแนน

-กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่มีความเข้าใจมาก ได้คะแนนระหว่าง 4-6 คะแนน

6) ความเข้าใจในหลักการดำเนินงาน หมายถึง ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้กำหนดหลักการมีส่วนร่วมจากทั้งภาครัฐและเอกชน หลักการให้ความรู้ ให้การศึกษาแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อการเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกวิธี

ใช้ตัวชี้วัดเกี่ยวกับความเข้าใจจากคำถาม จำนวน 13 ข้อ ข้อคำถามมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ แบ่งระดับความเข้าใจออกเป็น 2 ระดับ คือ ใช่/ไม่ใช่ คำถามเชิงบวก ใช่ (1 คะแนน) ไม่ใช่ (0 คะแนน) คำถามเชิงลบ ใช่ (0 คะแนน) ไม่ใช่ (1 คะแนน) โดยมีคะแนนสูงสุด 13 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 9 คะแนน จัดกลุ่มคะแนนออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

-กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่มีความเข้าใจน้อย ได้คะแนนระหว่าง 9-11 คะแนน

-กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่มีความเข้าใจมาก ได้คะแนนระหว่าง 12-13 คะแนน

7) ความเข้าใจในเนื้อหา หมายถึง ความเข้าใจในการเลี้ยงดูเด็กเล็กที่เด็กเจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ใช้ตัวชี้วัดเกี่ยวกับความเข้าใจจากคำถามจำนวน 30 ข้อ ข้อคำถามมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ แบ่งระดับความเข้าใจออกเป็น 2 ระดับ คือ ใช่/ไม่ใช่ คำถามเชิงบวก ใช่ (1 คะแนน) ไม่ใช่ (0 คะแนน) คำถามเชิงลบ ใช่ (0 คะแนน) ไม่ใช่ (1 คะแนน) โดยมีคะแนนสูงสุด 30 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 23 คะแนน จัดกลุ่มคะแนนออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

-กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่มีความเข้าใจน้อย คือกลุ่มที่มีคะแนนตั้งแต่ 23-27 คะแนน

-กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่มีความเข้าใจมาก คือกลุ่มที่มีคะแนนตั้งแต่ 28-30 คะแนน

8) ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ หมายถึง ความเข้าใจของพัฒนาการในบทบาทของตนในโครงการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งได้แก่ บทบาทในการระดมพลังความคิดของผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่นให้ยอมรับและเข้าร่วมกิจกรรม บทบาทในการประชุมชี้แจงการ

ดำเนินงาน บทบาทในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเด็กและผู้ปกครองรวมทั้ง
 บทบาทในการติดตามผลการปฏิบัติงาน ติดตามประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาค
 เอกชน

ใช้ตัวชี้วัดเกี่ยวกับความเข้าใจจากคำถามจำนวน 18 ข้อ ข้อคำถามมีทั้งเชิง
 บวกและเชิงลบ แบ่งระดับความเข้าใจออกเป็น 2 ระดับ คือ ใช่/ไม่ใช่ คำถามเชิงบวก ใช่
 (1 คะแนน) ไม่ใช่ (0 คะแนน) คำถามเชิงลบ ใช่ (0 คะแนน) ไม่ใช่ (1 คะแนน) โดยมี
 คะแนนสูงสุด 18 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 9 คะแนน จัดกลุ่มคะแนนออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

-กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่มีระดับความเข้าใจน้อย มีคะแนนระหว่าง 9-14 คะแนน

-กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่มีระดับความเข้าใจมาก มีคะแนนระหว่าง 15-18 คะแนน

9) ความพึงพอใจในงาน หมายถึง ความรู้สึกภาคภูมิใจในการทำงาน รู้สึกว่า
 ได้ทำงานที่ตนชอบ และมีโอกาสใช้ความสามารถในการเสริมสร้างงานได้เป็นอย่างดี

ใช้ตัวชี้วัดเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจจากคำถามจำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งระดับ
 ความพึงพอใจออกเป็น 3 ระดับคือ มาก (3 คะแนน) ปานกลาง (2 คะแนน) และน้อย
 (1 คะแนน) โดยมีคะแนนสูงสุด 30 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 14 คะแนน จัดกลุ่มคะแนนออก
 เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

-กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มที่มีระดับความพึงพอใจน้อย มีคะแนนระหว่าง 14-22
 คะแนน

-กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่มีระดับความพึงพอใจมาก มีคะแนนระหว่าง 23-30
 คะแนน

10) ความเชื่อมั่น หมายถึง ความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำกิจกรรม
 อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

ใช้ตัวชี้วัดเกี่ยวกับความเข้าใจจากคำถามจำนวน 6 ข้อ ข้อคำถามมีทั้งเชิงบวก
 และเชิงลบ แบ่งระดับความเชื่อมั่นออกเป็น 2 ระดับ คือ ใช่/ไม่ใช่ คำถามเชิงบวก ใช่
 (1 คะแนน) ไม่ใช่ (0 คะแนน) คำถามเชิงลบ ใช่ (0 คะแนน) ไม่ใช่ (1 คะแนน) โดยมี
 คะแนนสูงสุด 6 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 0 คะแนน จัดกลุ่มคะแนนออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

-กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเองน้อย มีคะแนนระหว่าง
 0-3 คะแนน

-กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเองมาก มีคะแนนระหว่าง
 4-6 คะแนน

11) ความคาดหวังในผลประโยชน์ หมายถึง การคาดคะเนในผลตอบแทนหรือรางวัลที่พัฒนาการจะได้รับ เมื่อปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นผลสำเร็จ เช่น การยอมรับทางสังคม ความมีชื่อเสียง ความดีความชอบพิเศษ หรือความสบายใจที่ได้ทำงานที่ตนชอบ เป็นต้น

ใช้ตัวชี้วัดเกี่ยวกับระดับความคาดหวังในผลประโยชน์จากคำถามจำนวน 11 ข้อ ข้อคำถามมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ แบ่งระดับความคาดหวังในผลประโยชน์ออกเป็น 2 ระดับคือ ใช่/ไม่ใช่ คำถามเชิงบวก ใช่ (1 คะแนน) ไม่ใช่ (0 คะแนน) คำถามเชิงลบ ใช่ (0 คะแนน) ไม่ใช่ (1 คะแนน) โดยมีคะแนนสูงสุด 11 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 0 คะแนน จัดกลุ่มคะแนนออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

-กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่มีระดับความคาดหวังในผลประโยชน์ มีคะแนนระหว่าง 0-9 คะแนน

-กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่มีระดับความคาดหวังในผลประโยชน์ มีคะแนนระหว่าง 10-11 คะแนน

12) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา หมายถึง ความสามารถในการปรึกษาหารือ การได้รับคำแนะนำด้วยดีจากผู้บังคับบัญชา การส่งเสริมนอกเวลาราชการ

ใช้ตัวชี้วัดเกี่ยวกับระดับความคาดหวังในผลประโยชน์จากคำถามจำนวน 5 ข้อ แบ่งระดับความสัมพันธ์ออกเป็น 3 ระดับคือ มาก (3 คะแนน) ปานกลาง (2 คะแนน) และน้อย (1 คะแนน) โดยมีคะแนนสูงสุด 15 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน จัดกลุ่มคะแนนออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

-กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่มีระดับความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาน้อย มีคะแนนระหว่าง 6-11 คะแนน

-กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่มีระดับความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา มาก มีคะแนนระหว่าง 12-15 คะแนน

13) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน หมายถึง ความสามารถในการปฏิสัมพันธ์จนได้รับความไว้วางใจได้รับน้ำใจเมตตริจากเพื่อนร่วมงาน สามารถร่วมกันปฏิบัติงานและบังเกิดผลดี

ใช้ตัวชี้วัดเกี่ยวกับระดับความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานจากคำถามจำนวน 5 ข้อ แบ่งระดับความสัมพันธ์ออกเป็น 3 ระดับคือ มาก (3 คะแนน) ปานกลาง (2 คะแนน) และน้อย (1 คะแนน) โดยมีคะแนนสูงสุด 15 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 5 คะแนน จัดกลุ่มคะแนนออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

-กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่มีระดับความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีคะแนนระหว่าง

5-11 คะแนน

-กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่มีระดับความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีคะแนนระหว่าง

12-15 คะแนน

14) ความสัมพันธ์กับชาวบ้าน หมายถึง ความสามารถเข้ากับชาวบ้านได้ดีระหว่างพัฒนากรและประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ตลอดจนได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือเกี่ยวกับการดำเนินงาน

ใช้ตัวชี้วัดเกี่ยวกับระดับความสัมพันธ์กับชาวบ้านจากคำถามจำนวน 5 ข้อ แบ่งระดับความสัมพันธ์ออกเป็น 3 ระดับคือ มาก (3 คะแนน) ปานกลาง (2 คะแนน) และน้อย (1 คะแนน) โดยมีคะแนนสูงสุด 15 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 5 คะแนน จัดกลุ่มคะแนนออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

-กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่มีระดับความสัมพันธ์กับชาวบ้าน มีคะแนนระหว่าง

5-11 คะแนน

-กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่มีระดับความสัมพันธ์กับชาวบ้าน มีคะแนนระหว่าง

12-15 คะแนน

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

1. ความเข้าใจของพัฒนากรในวัตถุประสงค์ หลักการ และเนื้อหาในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

2. บทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในชนบท

เป็นข้อคำถามในบทบาทจริงของพัฒนากร โดยใช้ตัวชี้วัดจากคำถามจำนวน 27 ข้อ แบ่งระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ออกเป็น 2 ระดับ คือ ทำ (1 คะแนน) ไม่ทำ (0 คะแนน) โดยมีคะแนนสูงสุด 27 คะแนน คะแนนต่ำสุด 9 คะแนน จัดกลุ่มคะแนนออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

-กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่ปฏิบัติตามบทบาทน้อย มีคะแนนระหว่าง 9-26 คะแนน

-กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่ปฏิบัติตามบทบาทมาก มีคะแนน 27 คะแนน

3.7 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวิธีการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารคู่มือการดำเนินงานพัฒนาเด็กของกรมพัฒนาชุมชน และของหน่วยงานอื่น ๆ

2) กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

3) ร่างแบบสอบถาม นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาความครบถ้วนและครอบคลุมของเนื้อหา ภาษา โครงสร้าง และรูปแบบ เมื่อได้รับข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำร่างแบบสอบถามที่ได้รับปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

4) นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับพัฒนาการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 รายที่อำเภอบ้านผือ อำเภอหนองวัวซอ อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานีแล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของ Cronbach โดยการคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่า .7866 ซึ่งถือว่าเป็นแบบสอบถามที่เชื่อถือได้

5) นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้มาทำการปรับปรุงเกี่ยวกับภาษา และลำดับที่ของข้อความบางข้อ แล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.8 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 6 ตอน (ดูภาคผนวก) ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 ข้อ คือ อายุ เพศ สถานภาพการสมรส การศึกษา ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งพัฒนาการ ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งพัฒนาการในอำเภอนี้ รายได้จากการปฏิบัติงาน และความพึงพอใจของรายได้ เป็นข้อความแบบ Checklist ให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามด้านความเข้าใจในงานพัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 49 ข้อ แยกเป็นความเข้าใจด้านวัตถุประสงค์ 6 ข้อ ความเข้าใจหลักการดำเนินงาน 13 ข้อ ความเข้าใจในเนื้องาน 30 ข้อ เป็นข้อคำถามแบบ Checklist ให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบว่า ใช่/ไม่ใช่ โดยคำถามมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

เชิงบวก	ใช่	1 คะแนน
	ไม่ใช่	0 คะแนน
เชิงลบ	ใช่	0 คะแนน
	ไม่ใช่	1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามด้านจิตวิทยาสังคม จำนวน 27 ข้อ ประกอบด้วย ความพึงพอใจในงาน 10 ข้อ ความเชื่อมั่นในตนเอง 6 ข้อ และความคาดหวังผลประโยชน์ 11 ข้อ เป็นคำถามแบบ Categorical Rating Scale 10 ข้อ และแบบ Checklist 17 ข้อ

ข้อคำถามแบบ Categorical Rating Scale แบ่งระดับ ดังนี้

มาก	3 คะแนน
ปานกลาง	2 คะแนน
น้อย	1 คะแนน

ข้อคำถามแบบ Checklist มีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

เชิงบวก	ใช่	1 คะแนน
	ไม่ใช่	0 คะแนน
เชิงลบ	ใช่	0 คะแนน
	ไม่ใช่	1 คะแนน

ตอนที่ 4 เป็นข้อคำถามด้านความสัมพันธ์ของบุคคล จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วยความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา 5 ข้อ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน 5 ข้อ และความสัมพันธ์กับชาวบ้านจำนวน 5 ข้อ เป็นข้อคำถามแบบ Categorical Rating Scale แบ่งระดับ ดังนี้

มาก	3 คะแนน
ปานกลาง	2 คะแนน
น้อย	1 คะแนน

ตอนที่ 5 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงตามบทบาทของพัฒนากร ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 27 ข้อ ประกอบด้วย พัฒนาการด้านร่างกาย 6 ข้อ พัฒนาการด้านจิต อารมณ์ สังคม 14 ข้อ และพัฒนาการด้านสติปัญญา จำนวน 7 ข้อ เป็นคำถามแบบ Checklist ให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบว่า ทำ หรือไม่ทำ โดยกำหนดให้

ทำ 1 คะแนน

ไม่ทำ 0 คะแนน

ตอนที่ 6 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามความคิดเห็นของพัฒนากรแต่ละคน

3.9 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 29 มีนาคม 2538 โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ทั้ง 32 อำเภอใน 5 จังหวัดและแต่ละอำเภอจะมีผู้ประสานงานอำเภอละ 1 คน ซึ่งมีหน้าที่เร่งรัดการกรอกข้อมูลและ ผู้ประสานงานทั้ง 32 คน ผู้วิจัยได้เชิญมารับคำชี้แจงให้เข้าใจในการกรอกแบบสอบถามในวันประชุมพัฒนากรทั้งภาคอีสานที่จังหวัดขอนแก่น เมื่อกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอกรอกแบบสอบถามครบถ้วนแล้ว ผู้ประสานงานจะตรวจสอบความถูกต้องแล้วส่งคืนยังผู้วิจัยตามที่อยู่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของ และติดต่อพิมพ์เรียบร้อยแล้ว แบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างส่งไปจำนวน 262 ชุด ได้รับกลับคืนจำนวน 250 ชุด คิดเป็น 95%

3.10 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแบบสอบถามมาทำการลงรหัส เพื่อนำข้อมูลเข้าวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC+ โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และไคสแควร์ ดังนี้

1. หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลด้านสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ ด้านความเข้าใจในงานพัฒนาเด็กเล็ก ด้านจิตวิทยาสังคม ด้านความสัมพันธ์ของบุคคล และบทบาทของพัฒนากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีต่อบทบาทของพัฒนากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้วยค่า Chi-Square

3.11 การเขียนรายงาน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณโดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 คน มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

1) เพื่อศึกษาความเข้าใจของพัฒนาการในวัตถุประสงค์ หลักการ และเนื้อหาในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

2) เพื่อศึกษาบทบาทของพัฒนาการในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนาการในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

ดังนั้นในการเขียนรายงานจะนำเสนอภาพรวมของคุณลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาว่ามีลักษณะโดยรวมอย่างไรบ้าง หลังจากนั้นจะวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ แล้วตอบสมมติฐานสุดท้ายจะเป็นปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ซึ่งอธิบายด้วยคำร้อยละ

4) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ในโครงการพัฒนาเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท